

σε συνεργασία με:
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Διαδικτυακό Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο - Συμπόσιο

Όψεις του σύγχρονου σχολείου: Διαχείριση της σχολικής τάξης

20 - 22 Νοεμβρίου 2020

Ιστοσελίδα του συνεδρίου: <http://4pekesat.sites.sch.gr>

*Η Εικαστική Απεικόνιση της Εκφραστικής και Δημιουργικής Κίνησης
μέσα από τα Ομαδικά Παιχνίδια του Λαϊκού μας Πολιτισμού*

Σ3.3 Ευδοκία Σαμουηλίδου 1 & Βασιλική Σοφρά 2

Συντονίστριες Εκπαιδευτικού έργου
Φυσικής Αγωγής και Καλλιτεχνικών

Σε συνεργασία με

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών

**Πρόταση διδασκαλίας
με συνεργασία μεταξύ των ειδικοτήτων
της Φυσικής Αγωγής και των Εικαστικών
σε ένα κοινό αντικείμενο, στο πλαίσιο της:**

- **Διαθεματικής και Διεπιστημονικής Προσέγγισης της διδασκαλίας και της μάθησης**
- **Εξατομικευμένης μάθησης**
- **Ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας**
- **Βιωματικής μάθησης**

Η Κίνηση και η λειτουργία της

- Η κίνηση συμβάλλει σημαντικά στην απόκτηση γνώσης για τον κόσμο
- Ασκεί την εντονότερη δυνατή οπτική επίδραση επί της προσοχής (οι δύναμη των κινούμενων εικόνων, έναντι των στατικών) (R. Arnheim)
- Ο εγκέφαλος έχει αφιερώσει ολόκληρη ομάδα περιοχών και ένα εξειδικευμένο σύστημα επεξεργασίας για την ανάλυσή της (S. Zeki, 2002)
- Ο Χρόνος είναι η διάσταση που παρεμβαίνει σε ένα οπτικό γεγονός με κίνηση
- Η κατ' εξοχήν μορφή τέχνης που βασίζεται εξ' ολοκλήρου στην κίνηση είναι ο χορός

Κιναισθητική Αντίληψη

Η εμπειρία της κίνησης εκλαμβάνεται με τρεις τρόπους

- Τη φυσική κίνηση
- Την οπτική κίνηση
- Την αντιληπτική κίνηση

Οι καλλιτέχνες αναζήτησαν τρόπους απόδοσης της κίνησης στα έργα τους

- Η οπτική κίνηση εξαρτάται από τα υπόλοιπα **στοιχεία** και τις **αρχές** της τέχνης: **Ο Ρυθμός, η γραμμή, το χρώμα, η ισορροπία, ο χώρος** είναι κάποια στοιχεία και αρχές της τέχνης που μπορούν να παίξουν κυρίαρχο ρόλο στην ανάπτυξη της εντύπωσης της κίνησης σε έναν πίνακα
- Μπορεί να εφαρμοστεί σε ένα μόνο στοιχείο ή σε ολόκληρη τη σύνθεση.

Δημιουργώντας κίνηση με τον Ρυθμό

Στις τέχνες ο ρυθμός συνδέεται στενότερα με τη μουσική και το χορό.

- Μουσική: μία νότα που επαναλαμβάνεται στο χρόνο
- Εικαστικά: (Οπτικός Ρυθμός) Επανάληψη ενός σχήματος, μίας γραμμής, ενός χρώματος και κάθε άλλου οπτικού στοιχείου. Το επαναλαμβανόμενο στοιχείο αναφέρεται ως **μοτίβο**. Για να δημιουργηθεί κίνηση μέσω του ρυθμού σε ένα έργο τέχνης, θα πρέπει να υπάρχει ένα μοτίβο.
- Το μοτίβο μπορεί να είναι **κανονικό** ή **ακανόνιστο**.
  - Ο ακανόνιστος ρυθμός μοιάζει με φυσικός (τα δέντρα σε ένα δάσος).
  - Ο κανονικός ρυθμός μοιάζει οργανωμένος και με πρόθεση (οι λάμπες του δρόμου).
- Το μοτίβο λειτουργεί σαν οδηγός μέσα στη σύνθεση, καθώς αναγκάζει τα μάτια να κινούνται από το ένα στο άλλο.
- Ο ρυθμός ρυθμίζεται από την απόσταση μεταξύ των μοτίβων ή την ταχύτητα με την οποία κινούνται τα μάτια μας μέσα στη σύνθεση

Giacomo Balla, 1912, «Ο δυναμισμός ενός σκύλου με λουρί»

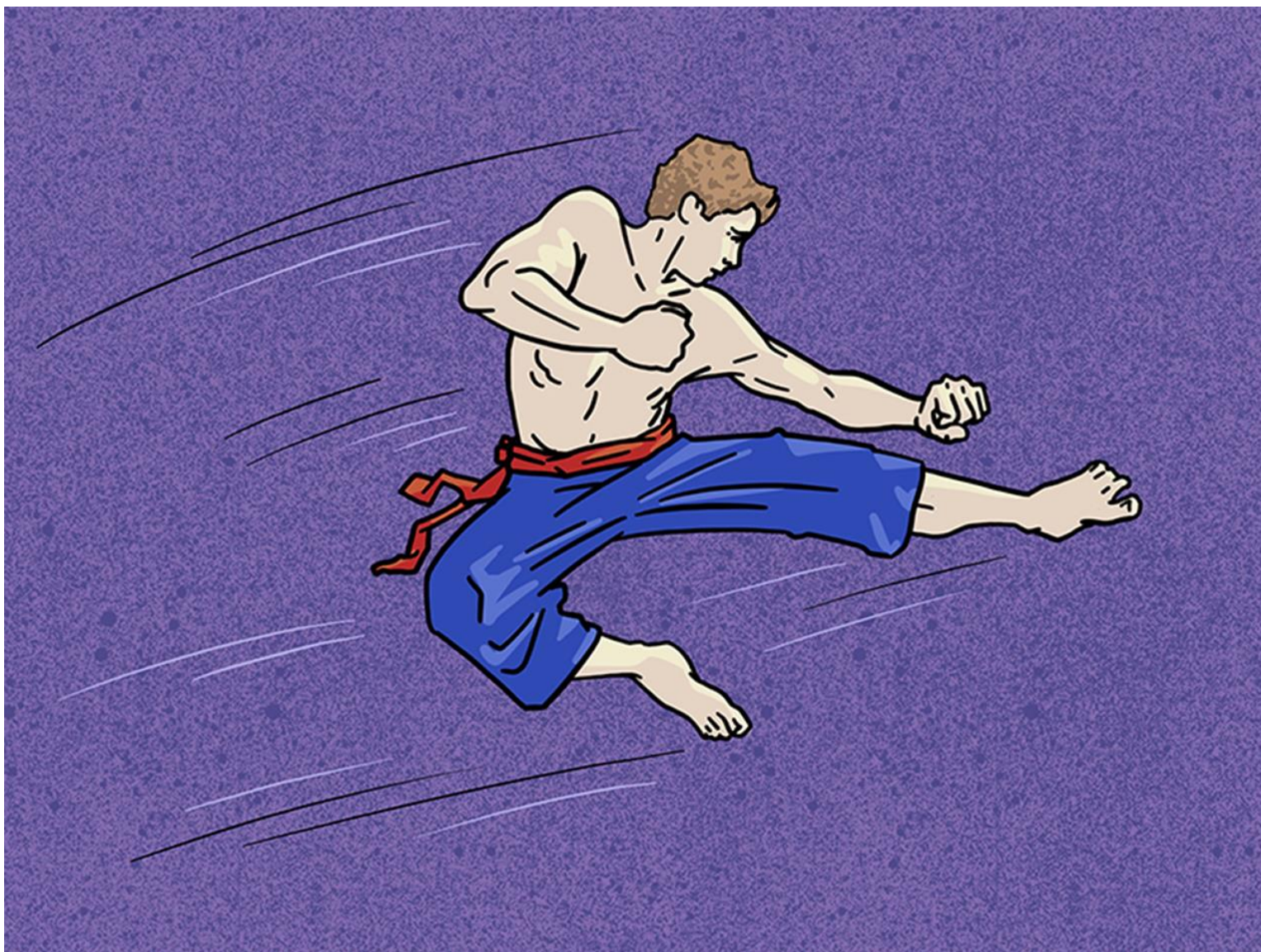
Marcel Duchamp (1887-1968)
«Γυμνό που κατεβαίνει τη σκάλα»

Η Γραμμή

➤ Στατικές και δυναμικές γραμμές:

- Οι **ευθείες γραμμές**, κάθετες και οριζόντιες μοιάζουν **στέρεες και σταθερές** (κτίρια).
- Οι **δυναμικές γραμμές** υπονοούν κίνηση. Είναι οι **διαγώνιες** ως προς τις άκρες του επιπέδου της εικόνας, μπορεί να δημιουργούν ζικ-ζακ ή να είναι **καμπύλες**.
- Οι γραμμές μπορούν επίσης να επικοινωνήσουν κίνηση με έναν διαφορετικό τρόπο. Μία σχεδιασμένη γραμμή είναι πράγματι το μονοπάτι. Στην τέχνη, **μία γραμμή ορίζεται ως ένα κινούμενο σημείο**. Τα σημεία που μία γραμμή ξεκινά και τελειώνει αποκαλύπτουν την κίνηση του χεριού του καλλιτέχνη. Οι καλλιτέχνες εφαρμόζουν αυτή τη μοναδική έννοια της γραμμής για να σχεδιάσουν το μονοπάτι που παίρνει κάτι μέσα στον πίνακα.

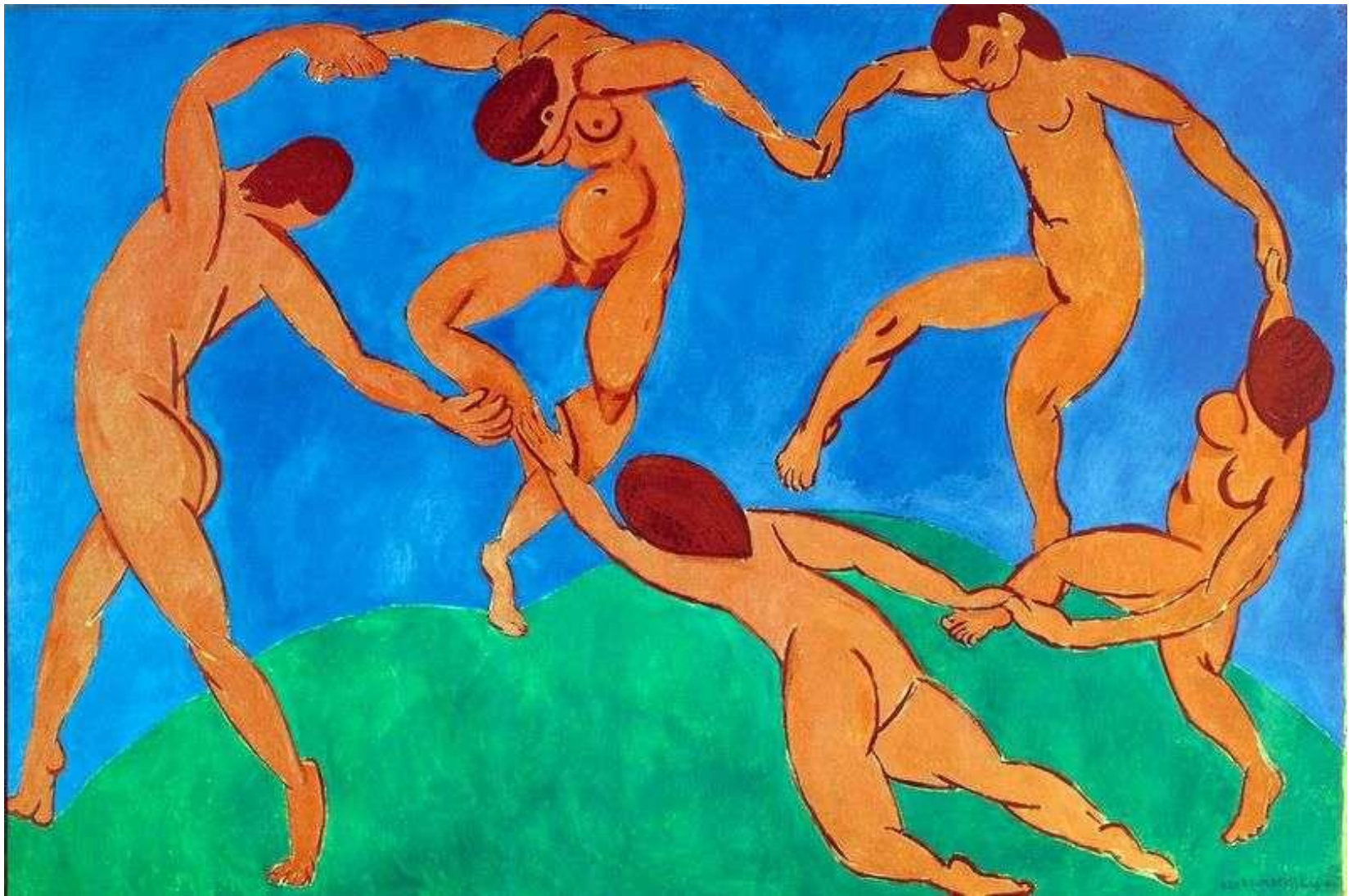

Στην εικόνα ο ήρωας του καράτε φαίνεται ότι κινείται προς τα πάνω και δεξιά

Το Χρώμα

- Ακριβώς όπως οι δυναμικές γραμμές προσθέτουν κίνηση σε ένα κατά τα άλλα ακίνητο έργο τέχνης, η δυναμική χρήση του χρώματος μπορεί επίσης να ενισχύσει το αίσθημα της κίνησης.
- Όπως οι μουσικές νότες, οι «χρωματικές νότες» περιγράφονται μερικές φορές είτε ως **υψηλές** είτε ως **χαμηλές**. Ένα χρώμα υψηλής αξίας είναι και φωτεινό σε τόνο και δυνατό σε χρώμα (ένταση). Αντιθέτως, ένα χρώμα χαμηλής αξίας είναι και σκοτεινό και θαμπό. Η παράθεση σε υψηλή αντίθεση αυτών των τύπων χρώματος είναι πιο δυνατή και πιο θορυβώδης από μια εικόνα ήπιας διαβάθμισης.
- Η παρακάτω εικόνα αντιπαραθέτει χρώματα υψηλής και χαμηλής αξίας. Τα χρώματα και οι δυναμικές γραμμές συνεργάζονται για να προσδώσουν μια αίσθηση κίνησης.

La danse, 1910, Matisse

Umberto Boccioni the city rises

Υποδηλούμενη Κίνηση (δυναμική)

Ίσως ο καλύτερος και ο πιο άμεσος τρόπος για να δείξουμε την κίνηση σε ένα έργο τέχνης είναι να μελετήσουμε προσεκτικά πώς αλλάζουν τα πράγματα στην κίνηση.

Για παράδειγμα, πώς αλλάζει ένα πρόσωπο όταν περπατά μπροστά από ένα στατικό αντικείμενο?

Ή πώς εμφανίζεται κάποιος που τρέχει μπροστά από κάποιον που περπατά?

Αλλάζοντας το σημείο ισορροπίας και την πόζα ενός προσώπου ο καλλιτέχνης μπορεί να εκφράσει μία στατική ακίνητη φιγούρα ή την κίνηση κάποιου που περπατά ή τρέχει.

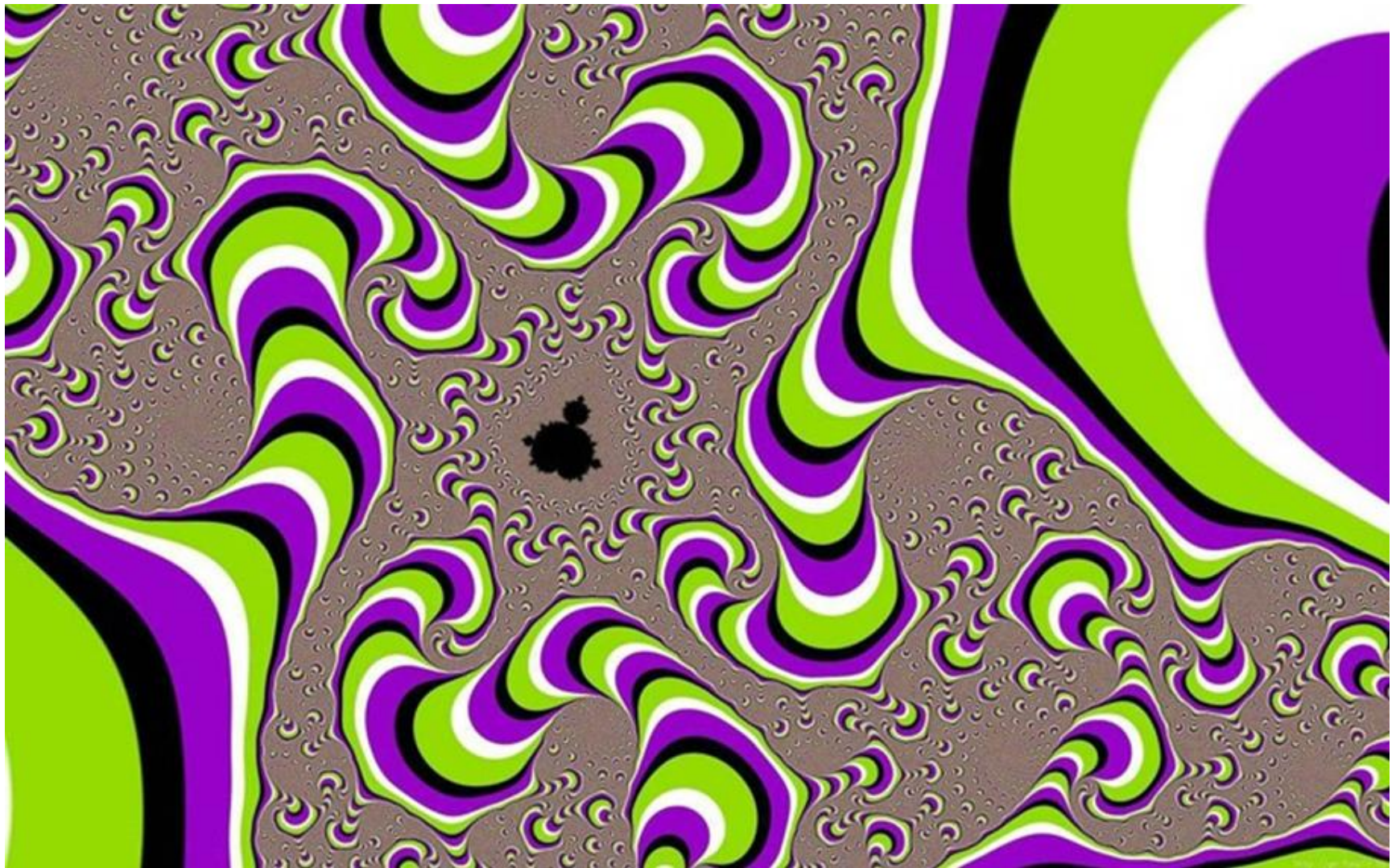

Ισπανίδα χορεύτρια του John Singer Sargent

Op Art Ψευδαισθησιακή κίνηση

- Κάποιοι καλλιτέχνες φέρνουν τη σύνθεση της κίνησης σε νέο επίπεδο στα μέσα του εικοστού αιώνα με την ανάπτυξη της Op Art, συντομογραφία του Optical Art, Οπτική Τέχνη.
- Θεωρία Gestalt
- Δημιούργησαν κίνηση με την επανάληψη και την αντίθεση.
- Χωρίς αναπαραστατικό θέμα, η Op Art χρησιμοποιεί τις φυσικές προσπάθειες του εγκεφάλου να οργανώσει σύνθετη οπτική πληροφορία. Μπορούμε να σκεφθούμε αυτή την προσέγγιση ότι υπερβαίνει την αίσθηση της όρασης. Δημιουργώντας την αισθητηριακή εμπειρία της κίνησης σε μία σταθερή εικόνα εμπλέκει και εκστασιάζει τον θεατή.
- **Η κίνηση αντικειμενικά δεν είναι μέρος του έργου, αλλά δημιούργημα του εγκεφάλου**
- Δείχνει ότι ο εγκέφαλος γεννά αντιληπτά με ενεργό τρόπο και δεν είναι ένας απλός, παθητικός χρονικογράφος γεγονότων (S. Zeki, 2002)

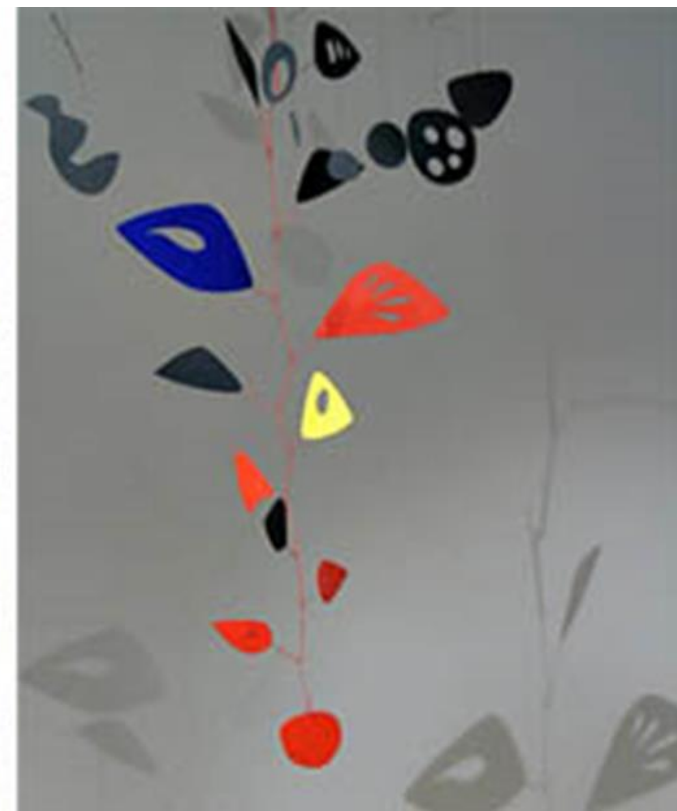

Η κινητική τέχνη (*Kinetic Art*)

Alexander Calder
1. *L'empennage* (1953)

2. *Cascading Flowers*, 1949

- Ήδη από το 1913 που «ιδρύεται», το κίνημα του κονστρουκτιβισμού πιστεύει πως η τέχνη βασίζεται στο ρυθμό και την κίνηση, όπως και η ζωή και προτείνει κινητικούς ρυθμούς κι όχι στατικούς.
- Η ιστορία της Κινητικής Τέχνης έχει τις πηγές έμπνευσής της στις μηχανές, στις μαριονέτες κτλ.
- Κορυφώνεται στη δεκαετία του 1950 σε έργα γλυπτικής που ενσωματώνουν κίνηση, ήχο, φως, χρώμα, φόρμα.
- Ο όρος «κινητική τέχνη» πρωτοχρησιμοποιήθηκε αναφορικά με τις καλές τέχνες από τους Γκάμπο και Πέβσνερ στο «Ρεαλιστικό Μανιφέστο» το 1920, αλλά μόνο το 1950 αναγνωρίστηκε στο χώρο της σύγχρονης τεχνοκριτικής και τελικά αυτή η τέχνη ουσιαστικά κυριάρχησε από τα τέλη της δεκαετίας του 1950 και τη δεκαετία του 1960.
- Υποδηλώνει έργα γλυπτικής που η κίνησή τους παράγεται είτε μηχανικά από μοτέρ είτε εκμεταλλεύεται τη φυσική κίνηση του αέρα σε ένα χώρο. Έργα της τελευταίας αυτής κατηγορίας ονομάζονται **mobiles** (μόμπαιλς ή μόμπιλε ή κινητικά).
- Τα κινητικά γλυπτά έδωσαν μια άλλη κατεύθυνση στη γλυπτική εντάσσοντας την **πραγματική κίνηση** στα μορφικά της στοιχεία. Ακόμα η κίνηση μπορεί να είναι υπονοούμενη, όπως στα έργα ζωγραφικής, όπου η αίσθηση της κίνησης επιτυγχάνεται συχνά με οπτικά εφέ και τη χρήση κατάλληλων φωτισμών, όπως στο κίνημα της Op Art.

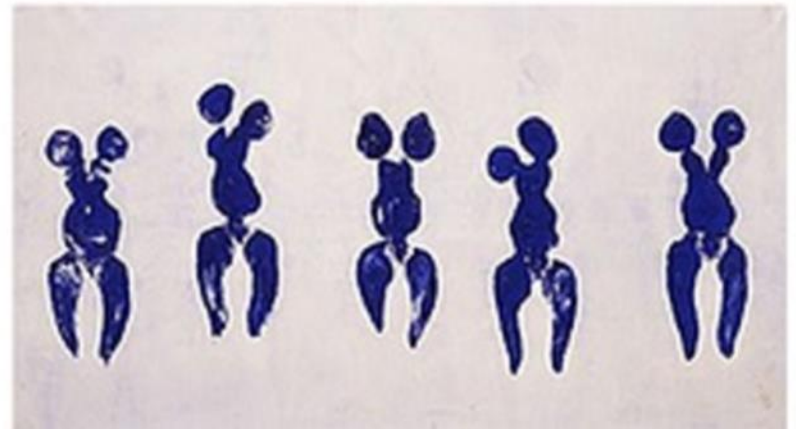
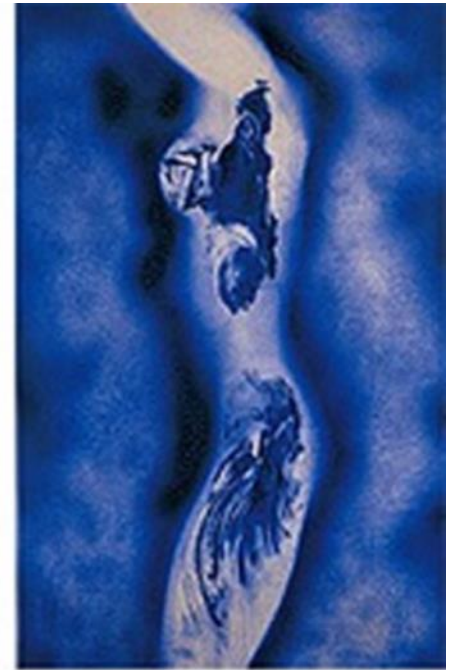
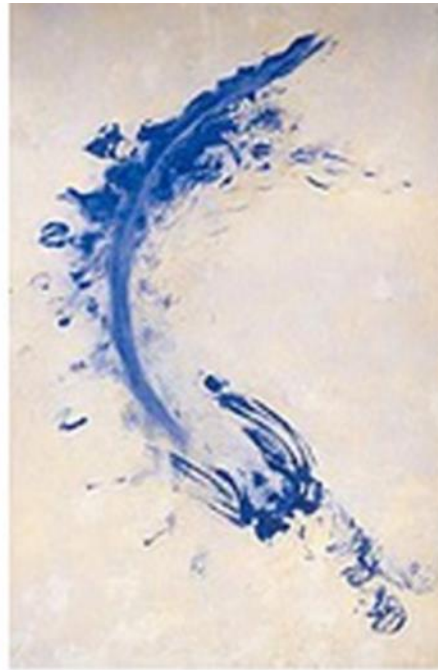

Ο Naum Gabo το 1920 παροτρυνόμενος από το ενδιαφέρον του για το χώρο και το χρόνο κατασκεύασε το πρώτο κινητικό γλυπτό (Standing Wave), ένα κάθετο μεταλλικό έλασμα που περιστρέφεται με μοτέρ. Δίνει μια ψευδαίσθηση του όγκου και κάνει εμφανή τη χρονική έννοια της διάρκειας.

Performance Art

- Αποτέλεσε αναπόσπαστο κομμάτι στην εξέλιξη καλλιτεχνικών ρευμάτων όπως εκείνο του **Φουτουρισμού** ή του **Dada**
- Τέσσερα είναι τα βασικά στοιχεία της μορφολογίας της **performance art**:
  - η εξέλιξη της παράστασης στα πλαίσια ενός φυσικού χώρου,
  - η εξέλιξή της μέσα σε συγκεκριμένα χρονικά πλαίσια,
  - η φυσική παρουσία του καλλιτέχνη στον χώρο αυτό, και
  - η ανάπτυξη της ιδιαίτερης σχέσης ανάμεσα στον καλλιτέχνη και στο κοινό
- Βρέθηκε στο ζενίθ της κατά την περίοδο του **μεταμοντερνισμού**, ιδιαίτερα μετά την πτώση του ρεύματος του **αφηρημένου εξπρεσιονισμού**, μέσα στη δεκαετία του 1960 περίπου
- Συχνά αναφέρεται και με τον όρο «**Body Art**».

Yves Klein, Anthropométries, 1960

Ζωγραφική της Δράσης ή Action Painting

- **Αυτόματη κίνηση**
- **Αποτύπωση μιας δράσης πάνω στον καμβά**
- «Ο μουσαμάς άρχισε πια να αντιμετωπίζεται από τον ένα ζωγράφο μετά τον άλλο ως πεδίο δράσης και όχι ως ένας χώρος όπου αναπαράγεται, αναλύεται ή «εκφράζεται» ένα αντικείμενο, υπαρκτό ή φανταστικό. Αυτό που θα φιλοξενούσε πια ο μουσαμάς δεν ήταν μια εικόνα, αλλά ένα γεγονός. Ο ζωγράφος δεν πλησίαζε πια το καβαλέτο του με μια εικόνα στο μυαλό του, η εικόνα τώρα θα ήταν το αποτέλεσμα της συνάντησης των υλικών που είχε στα χέρια του με ένα άλλο υλικό που είχε μπροστά του». Harold Rosenberg (Χάρολντ Ρόζενμπεργκ, 1906-1978)
- Ο κορυφαίος αμερικανός αφηρημένος εξπρεσιονιστής, ο κυριότερος εισηγητής της Action Painting είναι ο Jackson Pollock (Τζάκσον Πόλοκ, 1912-1956), ο οποίος θεωρείται και πατέρας της αμερικανικής ζωγραφικής.
- «ο πίνακας είναι μία δήλωση που γεννιέται από μία ανάγκη» παραπέμπει στην «εσωτερική δύναμη» όπως την περιέγραφε ο Kandinsky, όταν μιλούσε για την αφηρημένη ζωγραφική.
- Οι θεωρίες του Carl Gustav Jung (Κ.Γκ.Γιούνγκ, 1875-1961) για το ασυνείδητο, άσκησαν μεγάλη επίδραση στον Pollock: σύμφωνα με τις θεωρίες αυτές, μόνο στο ασυνείδητο βρίσκεται το μεγάλο απόθεμα των ζωτικών ενεργειών μας και μόνο με την τέχνη μπορούμε να φτάσουμε ως εκεί.

[Jackson Pollock at Work](#)

Autumn Rhythm (Number 30), 1950 by Jackson Pollock

Δημιουργικότητα

- Η *δημιουργικότητα* δεν είναι εύκολο να ορισθεί. Κατά καιρούς έχουν δοθεί ποικίλοι ορισμοί . Υπολογίζονται πάνω από 100 διαφορετικές αναλύσεις σχετικά με τη δημιουργικότητα . Αναλύσεις που βασίζονται σε διαφορετικές ψυχολογικές θεωρίες και θεωρίες μάθησης .
- Η *δημιουργικότητα* γενικά συνδέεται με διαδικασία αιφνιδιαστικού μετασχηματισμού γνώσεων που προϋπάρχουν σε ένα νέο πλαίσιο ή με ικανότητα προσαρμογής γνώσεων & δεξιοτήτων σε μια νέα κατάσταση.

Δημιουργικότητα

- Ο Παρασκευόπουλος ορίζει τη δημιουργικότητα ως ικανότητα για πρωτότυπες & εναλλακτικές λύσεις
  - Ο Robinson ως διαδικασία του να έχεις πρωτότυπες ιδέες που έχουν αξία
- Για τον Gardner «Ένα δημιουργικό άτομο λύνει προβλήματα , σχεδιάζει προϊόντα θέτει νέα ερωτήματα εντός ενός πεδίου με τρόπο που αρχικά θεωρείται ασυνήθης αλλά καθίσταται περιστασιακά αποδεκτός τουλάχιστον για μια πολιτιστική ομάδα »

Δημιουργικότητα

- ...Gardner: θεωρεί επίσης ότι τα μη δημιουργικά άτομα - τα άτομα δεν είναι δημιουργικά εν γένει - είναι δημιουργικά σε συγκεκριμένα πεδία πραγμάτωσης .
Σύνδεση δημιουργικότητας με τη θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης .
  - *Δημιουργικότητα ορίζεται η ικανότητα που έχει ο άνθρωπος να φέρει στην επιφάνεια κάτι νέο καινοτόμο κάτι που είναι αποτέλεσμα της ελεύθερης και αυθόρμητης έκφρασης του όχι απέναντι σε μια ομάδα ή την κοινωνία αλλά ως προς τον ίδιο (Mosston & Ashworth , 1994)*

Βασικοί παράγοντες που επιδρούν στη δημιουργικότητα

- **Νοημοσύνη, φαντασία, προσωπικότητα** και το **περιβάλλον**

- Η δημιουργικότητα καλλιεργείται
- Η δημιουργικότητα εκφράζεται μέσα σε ένα περιβάλλον αποδοχής , ελευθερίας και επικοινωνίας με κατάλληλα ποιοτικά και ποσοτικά ερεθίσματα (Λυκεσάς 2002)

Συμπερασματικά :όταν συνυπάρχουν όλα αυτά υπάρχουν προοπτικές ανάπτυξης δημιουργικότητας

Εκφραστικότητα

- Είναι το μέσο που σε βοηθάει , είτε με λέξεις, είτε με τη γλώσσα του σώματος να εκφράσεις τις προθέσεις σου σε άτομα που είναι απέναντί σου
  - Η εκφραστικότητα βοηθάει να αποκτήσεις αυτοπεποίθηση , να νοιώσεις χαρά , αφού οι επιλογές και οι πράξεις σου δείχνουν αυτό που είσαι.
- Χαρακτηριστικά , που βοηθάνε να βελτιώσουμε την εκφραστικότητά μας :
  - το χαμόγελο
  - Τονικότητα (τόνος φωνής)
    - Κινήσεις χεριών
    - Εκφράσεις προσώπου

Η Δημιουργικότητα -εκφραστικότητα στη Φυσική Αγωγή συνδέεται με τη Δημιουργική κίνηση

Δημιουργική κίνηση = δημιουργώ + κίνηση

Δημιουργώ =κάνω έργο για το δήμο για το λαό
(Διαμαντόπουλος 2002) και το **κινώ** = κάνω
κάποιο να κινηθεί ή θέτω κάτι σε κίνηση

Ως *Δημιουργική κίνηση* ορίζεται η νοητική
οργάνωση & εκτέλεση νέων κινητικών
μοντέλων απαντήσεις σε ερεθίσματα ή λύσεις
σε δεδομένα προβλήματα ή εκφράσεις ιδεών
(Ward, 1974 Wyrick, 1968) μέσω του σώματος
που είναι το εργαλείο για δράση και
επικοινωνία σε σκοπό την ολιστική ανάπτυξη
του παιδιού
(Gruber, 1986)

*Η Δημιουργική κίνηση Βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στη
θεωρία του Laban*

Δημιουργική Κίνηση (Laban...)

Rudolf Laban χορογράφος και θεωρητικός της **ανθρώπινης κίνησης**. Παρατήρησε κινήσεις που εκτελούσαν εργαζόμενοι βαριάς βιομηχανίας, σε μια προσπάθεια λύσης - να μην αισθάνονται πόνο που θα τους έφερνε εξάντληση.

Εκτός της ανάλυσης της κίνησης των εργατών, ανέλυσε και την **εκφραστική κίνηση** ενός χορευτή / ηθοποιού.

Πρόσφερε μια γλώσσα η οποία έδωσε μια “κινησιογραφική” ανάλυση της ανθρώπινης κίνησης (Camurri et al., 1999)

Laban

- Ο Laban ανακάλυψε σύστημα μελέτης & ανάλυσης της κίνησης :

« *Laban Movement Analysis* » με το οποίο Αξιολόγησε την αυθόρμητη προσπάθεια , το σχήμα & τη δυναμική , η κινησιογραφία του αποτυπώνει στο χαρτί κινήσεις , πατήματα που δημιουργεί και εκτελεί το **ανθρώπινο σώμα** στο **χώρο** και τον **χρόνο** . Αυτό πραγματοποιείται με τη χρήση συμβόλων , που καταγράφονται στο κινησιόγραμμα . Παράδειγμα για τον χορό –ινδικό κλασσικό χορό χρειάζονται σύμβολα αυτά τα σύμβολα απεικονίζουν τα χέρια και το πρόσωπο Ὡστε να αποτυπωθούν κινήσεις της παλάμης , των δακτύλων και του προσώπου

Ο Laban υποστήριζε ότι υπάρχει σχέση της κάθε κίνησης με τον χώρο για το λόγο αυτό , όρισε 4 άξονες με τους οποίους απεικόνισε τους παράγοντες ανάλυσης της δομής της κίνησης

- ✓ Το χώρο
- ✓ Το βάρος
- ✓ Τον χρόνο
- ✓ τη ροή της κίνησης

Η δημιουργικότητα στη Φυσική Αγωγή εκφράζεται μέσα από τη δημιουργική κίνηση

- Η αυθόρμητη δημιουργική κίνηση εφαρμοσμένη στο Πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής μπορεί να αποτελέσει εργαλείο για την εκπαίδευση .
- Η δημιουργική κίνηση βασίζεται στη «κινητική θεωρία του Laban» (1975). Πρώτος εισήγαγε την έννοια της δημιουργικής κίνησης. Για τον θεμελιωτή της κίνησης η κίνηση έχει ροή & ολικότητα , είναι μέσο επικοινωνίας και προσωπικής έκφρασης .

*Ανάπτυξη κινητικής ευχέρειας- Ευελιξίας Μέσω Δημιουργικής κίνησης
Λυκεσάς Γ, Θωμαΐδου Ε , Τσομπανάκη & άλλ.2003)*

Μελέτες Περίπτωσης Δημιουργικών Εκφραστικών Κινητικών Μοτίβων

- 1^η Περίπτωση : «**Το Δέντρο**»

Εφαρμογή: Α' / θμια, Β / θμια, Ειδική Αγωγή

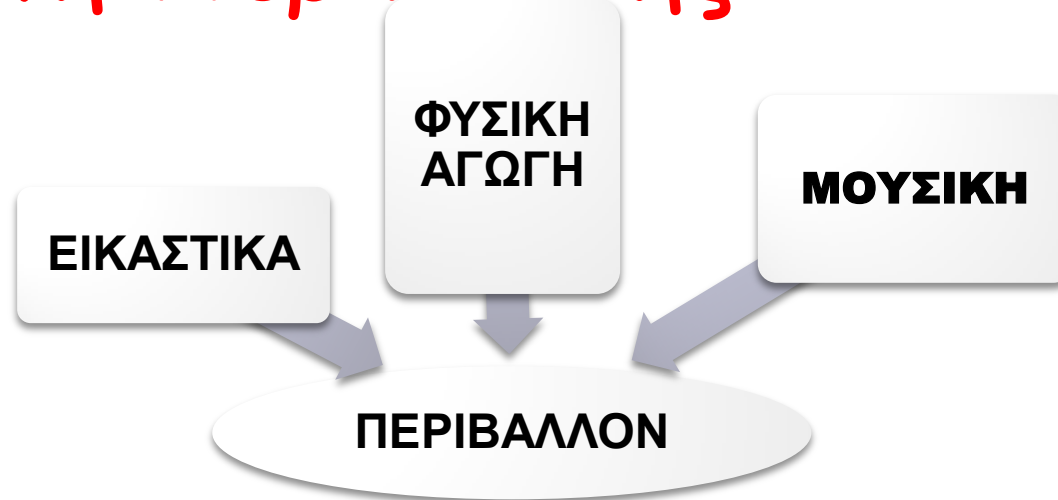
- 2^η Περίπτωση : Το έθιμο της «**Περπερούνας**»

Εφαρμογή: Α / θμια , Β / θμια, Ειδική Αγωγή

Το Δέντρο

Μελέτη Περίπτωσης

Γλώσσα: Ηλία Ελισάβετ ΠΕ 02.50

Φυσική Αγωγή: Μιχαλακοπούλου Λουίζα ΠΕ 11

Μουσική : Τσαγκάτου Ασπασία ΠΕ 16.01

Το Δέντρο :Στίχοι – Μουσική :Γιώργος Χατζηπιερής

Το έθιμο της Περπερούνας

Το έθιμο της Περπερούνας ανήκει στην κατηγορία των εθίμων για το ΝΕΡΟ

Δρώμενο που πραγματοποιείται την περίοδο ξηρασίας στόχος να προκληθεί βροχή , που είναι σημαντική για τη γη , τα χωράφια , την αγροτική ζωή.

Αναπαράσταση του εθίμου γίνεται σε πολλές περιοχές κυρίως στη Θράκη (σε χωριά του ν. Έβρου) και τη Μακεδονία (Κοζάνη , Δράμα)...

**Πανάρχαιο έθιμο ,επίκληση βροχής σε περίοδο
ανομβρίας, Περπερούνα , Παπαρούνα , Βερβερίτσα...**

Πιρπιρούνα πιρπατεί το θιό παρακαλεί
του θιό παρακαλεί για να βρέξει μια βροχή
για να βρέξει μια βροχή μια βροχή καλή βροχή
μια βροχή καλή βροχή να βραχούν οι τσούμπανοί...
(όλες οι στροφές Χ2)

*Ρίξε Θε μου μια βροχή μα
βροχή μια σιγανή
για να γίνουν τα σπαρτά
ναχη αγροτιά χαρά
στη τροφή τα ζωντανά...*

Αποτίμηση : γνώσεις , κατανόηση των μαθητών
στα επίπεδα στο χώρο, κατάκτηση σωματικών
σχημάτων

- Εφαρμόστηκαν τα επίπεδα στο χώρο
  - Τα σωματικά σχήματα

Αρωγός δημιουργικές και εκφραστικές κινήσεις
(οι μαθητές στην αρχή αυτενέργησαν)

Ως ακουστικό ερέθισμα χρησιμοποιήθηκε το
επιλεγμένο μουσικό κομμάτι , στη συγκεκριμένη
περίπτωση το «**Δέντρο**»

Μέσα από τη Δημιουργική κίνηση οι μαθητές
αποκτούν και περιβαλλοντική συνείδηση ...

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας !!!

